

Jezera - živi in živahni, čisti in onesnaženi pokrajinski elementi

V tokratni številki nadaljujemo s predstavitvijo izbranih hidrogeografskih vsebin. Na ta način želimo pokazati, da se za nas (medijsko) kar precej odmevno mednarodno leto kopenskih voda nikakor ni zaključilo s koncem koledarskega leta.

Za naravo in človeka imajo stoječe površinske vode izjemen pomen; vplivajo na lokalne podnebne razmere, so edinstvene rekreativne površine ipd. Zaradi manjše samočistilne sposobnosti so bolj kot tekoče vode izpostavljene onesnaženju. Osnovni in splošno razširjeni problem večine stoječih voda v Sloveniji je prekomeren vnos hranilnih snovi (zlasti fosforja in dušika). S pravilnim upravljanjem lahko ta proces zelo upočasnimo, v nasprotnem primeru pa pospešimo. Posledice?! Čeprav je celotna Slovenija le malce večja od površine Ontarijskega jezera, se lahko "pohvalimo" z izjemno pokrajinsko raznolikostjo stoječih voda naravnega in umetnega izvora, za katere uporabljamo poimenovanja "jezera, bajerji, ribniki, kali, lokve".

Enotne definicije jezer pravzaprav ni. Ena izmed številnih opredeljuje jezero kot vsako naravno ali umetno vodno telo na zemeljskem površju (s površino nad 1 ha) z enakomerno višino vodne gladine in majhnim dotokom glede na skupno prostornino vode (da le-ta omogoča usodanje suspendiranih delcev) in hkrati nima stalne, neposredne povezave z morjem. Po teh kriterijih je v Evropi 500.000 naravnih in umetnih jezer (s skupno površino okrog 300.000 km² - brez Kaspijskega jezera), kar predstavlja 3 % površine Evrope. Če upoštevamo navedeno definicijo, je v Sloveniji okrog 1300 jezer, ki s skupno površino 68,93 km² pokrivajo 0,3 % slovenskega ozemlja. Skoraj polovica teh vodnih površin je umetnega nastanka.

Nismo se odločili za obravnavanje tradicionalnih slovenskih "jezerskih biserov", ampak smo pod drobnogled vzeli umetna jezera. Vodne elektrarne uporabljajo največja zajetja na Dravi in Savi. Zadrževalniki so večinoma večnamenski in služijo zaščiti pred visokimi vodami, bogatenju nizkih voda, namakanju in gojenju rib. Poseben tip umetnih jezer so Šaleška jezera, ki so nastala zaradi ugrezanja nad opuščeni deli velenjskega premogovnika. Šaleška jezera so torej "rastoča" jezerska površina v Sloveniji, pohvalijo se z največjo globino (Družmirsko jezero)! V nadaljevanju je predstavljeno Hodoško jezero (nekateri ga imenujejo tudi Dolensko jezero) kot habitat evrazijske vidre. Kakšno vrednoto (eksistenčno, strateško, gospodarsko) predstavlja voda v sušnih in polsušnih območjih, si lahko preberete v zapisu o Galilejskem jezeru.

Z velikim veseljem in spoštovanjem objavljamo zapis o delu Vladimirja Klemenčiča, prejemnika Tischlerjeve nagrade za leto 2004 ... kot vzpodbudo in zgled novim diplomantom geografije. Pa še novost - večeri ZGDS: vredni so vaše pozornosti in udeležbe.

Irma Potočnik Slavič

GEOGRAFSKI OBZORNIK

strokovna revija za popularizacijo geografije

Izdajatelj: **Zveza geografskih društev Slovenije, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana**
Za izdajatelja: **mag. Mitja Bricelj**
ISSN: **0016-7274**

Odgovorna urednica: **mag. Irma Potočnik Slavič**
Uredniški odbor: **mag. Dejan Cigale, Karmen Cunder, mag. Drago Kladnik, dr. Ana Vovk Korže, mag. Irena Mrak, Dejan Mužina, mag. Miha Pavšek, mag. Mimi Urbanc**
Upravnik revije: **Janez Nared**
Elektronski naslov uredništva: **irma.potocnik@ff.uni-lj.si**

Spletna stran: **www.zrc-sazu.si/zgds/go.htm**

Zasnova in oblikovanje: **Nina Malovrh**

Tisk: **Tiskarna Oman**

Finančna podpora: **Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport**

Cena: **650,00 SIT**

Transakcijski račun: **02010-0014166331**

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana,

Trg republike 2, 1000 Ljubljana

Izhaja 4-krat letno kot enojna ali dvojna številka. Geografski obzornik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugod.

Uredništvo si pridružuje pravico do (ne)objave, krajanja, delnega objavljanja prispevkov v skladu z uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.

Prispevke pošljite natisnjene in po elektronskem mediju na naslov in elektronsko pošto uredništva. Poslanih prispevkov ne vračamo.

GEOGRAPHIC HORIZON

professional magazine for popularization of geography

Publisher: **Association of the Geographical Societies of Slovenia, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenia**

For the publisher: **Mitja Bricelj, M.Sc.**

ISSN: **0016-7274**

Editor: **Irma Potočnik Slavič, M.Sc.**

Editorial board: **Dejan Cigale, M.Sc.; Karmen Cunder; Drago Kladnik, M.Sc.; Ana Vovk Korže, Ph.D.; Irena Mrak, M.Sc.; Dejan Mužina; Miha Pavšek, M.Sc.; Mimi Urbanc, M.Sc.**

Administrator: **Janez Nared**

E-mail: **irma.potocnik@ff.uni-lj.si**

www: **www.zrc-sazu.si/agss/horizon.htm**

Design: **Nina Malovrh**

Print: **Oman**

Financial support: **Ministry of Education,**

Science and Sports

Price: **4,50 USD**

Bank account: **01000-0000200097**

-010-7160-20885/0

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana,

Trg republike 2, 1000 Ljubljana, Slovenia